

SÜTŐ CSABA ANDRÁS

LÉGI FOLYOSÓ

csak a helyzetjelző villog, lentről látni, fentről meg nem érdekes, necces papíresőt hord a szél, a csíkokra szaggatott újságlapok felrepülnek, elégnék, és áldoznak az égnek a hajnali tűzgyújtók megint.

a méretre vágott újságlapok felrepülnek a vörösre tapsolt kezekből, pénztárgépszalagok csévélnék át a rácson. a csapat győz, a csapat kikap, a csapat van, a csapat bent marad, a stadion koszos, a tömeg részeg, felettük húznak a gépek pozsony, bécs felé, egymásba gabalyodó mámmoraj.

elmentek a fények, itt a sötét. a nappalok, éjszakák hírvivői lassúak voltak, tétovák, aztán egyre bátrabb lett a szem, amint a sötétet szokta, vidáman cikkant a hamvadó fény a szem bogarában, határ a csillagos ég, felhők takarják a fogyatkozó holdat.

CSERESZNYEFA A SZÉLBEN

a cseresznye törzsén szánt a macskakarom. teljesen megkergültek ezek az állatok megint, kiveszi őket a békéből a szél. a két cirmost meg a szürke villámot megkergetik a zajok, a vihartól földnek hajló bokrok, bundájukba, a fűbe belekap a lég, egy és oszthatatlan, nem megszámlálható, száz- meg ezerfelé borzolt, belevágtat a bunda a fűbe, a karókhöz nyűgözött palánta zöld szára reped, a termés átokká, súllyá lesz, a földre hajlik, gyümölcse koppan, szakad a bokor, a spárga a zöldbe vág, a madzagot zölddel festi meg a szár, a macskák felszívódnak, elővágtatnak, a cseresznyefának vetik maguk, az ágak hajlanak, a törzs sziklaszilárd, mélyre nyúlt, fogódzik a földbe, csak fenti tükörképe leng, törzsén felfelé kapaszkodó tappancsokkal a két cirmosok és a szürke villám, de segít rajta a nyíló konzerv zaja és alkalmanként a gravitáció.

JÖNNEK A HÁZAK

jönnek a házak. az első, amelyben megszületté, a másik, amelyben felnőtte, harmadik, pörögtél a napvilágra, a sokadik, amiben csak megfordultál, csodálkozva néztél körül, ideiglenes, idegen, és a sok éjjeli menedék, tető a fejed alá.

hűs, meleg oltalom, kint és bent, pincék, padlásfeljárók, szobák, küszöbök, konyhák, zugok és teraszok, tapéták és meszelés, beépített és összevissza húzkodott bútorok, házi oltárok előtt a műsorsávban lubickolva, ki- és belépve, cipőt levéve, fennhagyva, meghagyva jogot, bemutatkozást, a búcsú és az üdvözlés közeiben, jönnek.

otthon. óvott a négy fal, pincétől a padlásig, első deszkától az utolsó szögig mind miénk. tagolt térben tagolatlan, szabadjára hangolt öröm, maradás, a biztos megérkezés.

egy házra nincsenek szavak, egy ház nem hasonlat, nem metafora, a ház az, ami: referencia. egyik követi a másikat, sarkon vagy mások között áll. és vannak magukban álló szelíd, titokzatos tanyák, ház, önmagát körülvéve.

BODÓ GERGELY

FŐZÉS

azt mondtad, főztetek anyáddal.
krumplis tésztát, tejföllel vastagon.
megirigyeltem, mert én még sosem.
tettem egy próbát, kivettem muttert
a konyhába. répát pucoltam, aztán
zellert. öregasszonyszagú lett a kezem,
de nem zavart. ő szótlánul figyelt. fél kiló
csirkeszívet tettem a vízbe,
akkor bensőséges lett minden,
jöhettek a fűszerek. mondtam neki,
hogy ezekkel jobban esik. egy kis
figyelmesség a levesnek sem árt.
gőzölt a fazék, kóstolgattam.
jó lesz, döntöttem végül.
Kornél csöngetett, de csak nekem köszönt.
megkínáltam. ketten ebédeltünk. azt mondta,
ízletes. én meg, hogy anyámmal főztem.
utána rágyújtottunk. muttert nem zavarta a füst.
de azért visszavitettem az urnát a helyére.

KÖNYVEK

a mazsola és tádét olvasta nekünk.
vacak mesének tartottam,
de szerettem, ha este ott
ült mellettünk az ágyon.
ha ivott, a Dallos-könyveket
nyújtta. egyiket se lehetett
becsukni, mert folyton kifordította,
ahol éppen tartott. mindig máshol
heverték a lakásban a könyvek,
ő meg ugyanott, mert
zugivó volt, és elvonult.
nem iszok, hazudta. vagy
csak óvott minket. és valóban,
már nem iszik, és nem olvas, és
nem hever a lakásban
se ő, se a Dallos-könyvek.

TAKARÍTÁS

a szőnyeg rostjai közt vastagon
ült a por. porszívónk nem volt,
partvis se, csak ciroksöprű. anyámék
vízbe mártogatták, hogy felszedje
a koszt. kis galacsinok formálódtak
a szőnyeg felszínén. kifelé, játszani!,
mondta nagyanyám. rohantunk
az udvarra, megmáasztuk a körtefát,
bodzaágat törtünk kardozni, de
hamar kettéhasadt. szigszalaggal
tekertük át vagy spárgával, hogy
tovább tartson, nagyon vagányul
nézett ki. bodza fénykard,
tisztá sztárvórsz!
gyertek ebédelni!
nem mondom még egyszer...
mindjárt, csak még ezt a pályát
megcsináljuk. és kihűlt a leves, mire
legyőztük az ellenséget.
esőszag volt a lakásban, meg
rend. a szőnyeg felszíne
fényesen csillogott. ki kellett volna
porolni, de sose szerettünk
a dolgok mélyére nézni.

ASZTMA

az orvos azt mondta, hogy
asztmás vagyok, klinikán a helyem,
vagy szanatóriumban. a svábhegy lett belőle,
két hét. anya vitt fel Pestre (most már
tudom, hogy Budára). hosszú volt az út
Tüskeváról, nem is emlékszem igazán,
de megvett nekem mindent, azt is, amit
nem kértem. ahogy odaértünk, megvizsgáltak,
anya zavartan mosolygott, mint amikor
piás, pedig akkor nem ivott. a szobámba kísért.
nagyon szeretlek! itt meg fogsz gyógyulni.
elmegek pisilni, mondta, én pedig vártam
két hetet, hogy visszajöjjön.

KÜRTI LÁSZLÓ

BÁLI FÉNYBEN

tizenöt múltam, szalagavató volt a sportcsarnokban, kulcsra zárt öltözők. kézen fogva léptünk be egy nyitott sufniba, ahol bent ült az intézmény teljes takarítóbrigádja sűrű cigarettafüstben. kivénhedt, ráncos csapat, lenőtt, festett hajjal, rúzsos szájú, dugdosott konyakos üveggel kezükben várták a bál és a partvisok szálkás végét. mereven nézték, hogyan hátrálok ki a kínos helyzetből az előttük könnyen vállalható, de szűznek nehezen képzelhető hölgyeménnyel.

tizenegy után hívtam fel anyámat a posta előtti telefonfülkéből, hogy felviszek egy lányt, ide járt az egészségügyi iskolába. mobilok még nem voltak, ahogy internet sem. egy kabátban szorongtunk ketten, offline kúrásra készültünk, a telefon jéghideg inkubációs fülkéjéből a nagybetűsen szagos életbe. ő bordó báli ruhában, túsarkúban. csúszkáltunk, totyogtunk hazaúton, mint a részegek, visszhangzott a keleti lakótelep, s a panelrengetegben dadogott a szívünk az izgalomtól. a kicsit duci csaj belém karolt, teltkarcsúan vonzó. mellei majd kiestek, ahogy én akkor még éppen nem a keresztbe törött családi kosárból. fénylő, januári járda, mintha az örökkévalóságba vezetett volna, pedig csak egy ötvennégy négyzetméteres emeleti lakás kiszobájába.

földre ágyaztam, mert nyikorgott az ágy, önérzetes férfikorom elején jártam: se gumi, se más segítség szóba nem jöhetett. vigyáztunk, persze, minden első ügy úgy kezdődik, hogy *van hozzá merszünk*.

nem becsültem alá a testét, de túl sem (valódi gyakorlat volt, józan tudós ésszel), ő meg kivonaglott a bordó bársonyból, leleplezve a vágyott romantikát, rögtönzöttnek tűnő leleménnyel.

majd a korhadt keretű ablakon át a bevilágló téli holdat néztük: a száradó foltot a lepedőn. vízcövek és levegős radiátorok zaja zúgta át a csendet.

aztán vissza a szalagavató bálba, az egyívású heringek öntudatlan áramába. síkosan állott permetek közt vitt a rángó, ritmusos zene, a lánytól búcsúra csókot, de randit kérnem sem lett volna alkalom. csillogtak a flitterek, csatok és színes lakkok, mi pedig perdültünk tovább az elcsillanó báli fényben.

SZÁD ÍZE

szív-lélek gyerek volt a félcigány pincér,
míg el nem vétetted múltkor a borraivalót.
hiába kompenzálsz azóta,
oda a barátság, önfeledt szívélyesség.
de a törzshely az törzshely, neked.
neki meló, a tulajnak üzlet. üzletben
pedig, mint tudjuk, nincs barátság.

ti, félmagyarok igazán összetarthatnátok
ezt a rohadt kuplerájt! kétszáz forintba
ha kerül, alkalmanként. ezekkel
el lehetne ezt játszani, de vele többé soha.
rendelsz egy hortobágyi palacsintát,
sört iszol hozzá, pedig nem is passzol
a palacsintához. kártyával fizetsz,
és nincs többé, ami visszahozhatná
a törzsasztalszövetségét a szád
íze szerint.

NAGY IZABELLA

CIGÁNYOK

hárman voltak. bevásárlókocsit húztak, szárítóállvánnyal a tetején. kérték, vegyek nekik jegyet, az automatával nem boldogulnak. budapest éjszaka nem sokat segít. az egyik cigit szívott, ráncos öregasszonyarcán nem volt fájdalom, se más. a fiatalabb anyám lehetett volna; nagymellű, igénytelen. neki vettem a jegyet, ideadta a pénzt. a velemkorú bocsánatkérőn mosolygott. vagy hogyan. nem engedték fel őket a buszra, hiába kértem. pedig világos kosztümöt viseltem aznap. mindenki fáradt, indulna haza. budapest éjszaka nem sokat segít.

VÁROSI REGGEL

ha a szombat reggel a városban ér,
a korai fény még csak mocorgás.
a villamos megvárja a piros hajú lányt,
a piacon kukoricát árulnak és könyveket,
ja igen, szombaton még van piac.
már sűrög a sok árus, vásárló, kiskisgyerek,
belőlem kávéíz és szappanszag árad,
rég nem láttam a várost
szombat reggeli áhítatban;
tudom, most az Isten is
olyan korán kelt, mint én.

LÁTOGATÁS A SZENT ANNA OTTHONBAN

tollat foszt édesmama, göcsörtös keze a vánkos szélit tépi.
mintha kezében kanál, úgy eszi a levest. mondja, borsólevest főztek ma. már tudsz vezetni, kislányom?, kérdi. hát az hogy lehet? ma nem vasárnap van, ugye, csak már beesteledett?
édesmama verőfényben, ráncos ágyban dudorász, nem éhes, most evett, tollat foszt éppen. etesse meg, kedves!, itt az ebéd, kér meg a nővér. hát most mi legyen? emlékszel rám? én vagyok az unokád. hát hogyne! hogy megnőttél! már nem festik a haját, és pelenka van a lába közt, érzem a hűgyszagot.
a bundásra emlékszel, édesmama? amikor kicsi voltam, csak

engem fogadott el, mást megharapott. százéves, fogatlan mosolya emlékezik. és Istenhez beszélsz-e még? vasárnap van, délidő, de erre már nem válaszol, inkább megkóstolja a kalácsot. finom, puha, foszlós, te sütötted? csodálkozik, hogy az ebédet máshonnan szállítják. majd délután kimegyünk a kertbe, mondom. hát nem beesteledett? verőfény van, csak nem jól látsz, felelem halkán, de nem hallja. elszunnyad a kezem közt, és újra mosolyra húzódik a fogatlan száj. emlékszik, amíg a kezemet markolja. ahogyan én markoltam az övét, négyévesen.

FELLINGER KÁROLY

HATÁR

Bosszantó, hogy az anyám,
akivel együtt lakom,
akit egyedül ápolok,
bármikor, bárhol mindenkit megismer,
csak engem nem.

Másokkal egészen normálisan
elbeszélget, így hát hiába
panaszodom a demenciájáról,
engem néznek hülyének
a rokonok és ismerősök.

Persze legbelül tudom,
ez az utolsó esélye
a bizonyításra,
hogy másokkal még
megérteti magát,
hogy képes kiizzadni
magából a napot.

FEKETE RIGÓ

Százfelé néz a szőlőfürt
a lugasomon,
ez az egyetlen,
amit még nem kezdtek ki
a darazsak.
Ínséges időket élünk,
a húgom hónapok óta
nem látogatja
beteg anyámat,
akit gyakran felrakok
a fészbukra.
Tudom, hogy ott
lájkolja majd.

NEM ESZEM MEG

Nem eszem meg a húst pénteken,
amióta elválasztott nejemtől
a bíróság,
úgy emlékszem, ezzel akartam
kiengesztelni Istent,
amiért katolikusként nem gyónhatok
és áldozhatok többé.

Nem eszem meg a húst pénteken,
de alig várom az éjfél,
feláll a kezemen a sok-sok szőrszál,
mint tavasszal a rügyek a fán.
Csak abban az időszakban
érezek lelkiismeret-furdalást,
amikor előbbre húzzák az óra
mutatóját,
s bizonytalanná szelídülnek
a véletlenek.

BÁRHOL

Azok között, akik lájkolták
a versem a fészbukon,
kisorsoltam egy anyaországi olvasót,
elküldtem neki a könyvet,
amiben a vers szerepel,
a könyvet, amit az egyik
patinás felvidéki
kiadó jelentetett meg,
persze az én költségemen.
Az illető hölgy, aki
szintén ír verseket,
a könyv átvétele után
illedelmesen megköszönte
a nyereményt,
és megjegyezte,
tisztelet azért, hogy határon
túliként gyakorolom a nyelvet,
s a magyar kormánynak
és az adófizetőknek hála
könyvben is megjelenhetnek az írásaim.
Az anyaországi költőkre viszont
nem gondol senki,
őket az ág is húzza,
de ő azért mégis örül a mások sikerének,
és ez versírásra ösztönzi.

GYÖRY DOMONKOS

TUNGUZ-METEOR

Az első dühkitörésemet kérdezi, doktornó? Szorítani kezdtem a torkát, és mivel nekinyomtam a falnak, nem igazán tudott mozogni, a keze és a lába viszont szabad volt, de nem ütött, nem is rúgott, nem karmolt, nem feszegette a markomat. Csak fürkészett a félhomályos, dohszagú iroda szürkeségén átragyogó tekintettel, és akkor rádöbbsentem, hogy pont ezt akarta. Elengedtem, ám hátrálás közben hanyatt estem a lerúgott cipőmben, beütöttem a tarkómat az üvegborítású dohányzóasztalba. A következő, amit láttam, az iroda alulnézeti képe volt. Furcsa árnyékok játszottak a számítógépes monitor kékesfehér derengésében, ő maga alá húzott lábbal ült a forgószéken, gépelt, teljesen felöltözve, olyan tökéletes frizurával és sminkkel, akárcsak előző reggel.

Megkerestem a cipőmet, felvettem a farmert, az inget, mellé botorkáltam, valami bocsánatkérésfélét is krákoztam, oldalt döntötte a fejét, nagy, kék szemével az arcomba bámult, kicsit lebiggyedt a szája széle, amit értelmezhettem akár lenéző mosolyként, de lehet, hogy csak egy árnyék vetődött oda, már nem tudom, de azt igen, hogy annyit mondott, amíg pihentem, az alatt nagyjából végzett, viszont összetakaríthatom a teáscsésze törmelékeit.

A főnök az utolsó pillanatban döntött a pályázat benyújtása mellett, egy hónapja vettek fel gyakornoknak, persze hogy jelentkeztem az éjszakai melóra. Furcsa, el-lentmondásos reményeim támadtak, amikor megtudtam, hogy Tündivel osztozom a műszakon.

Ez valami isteni elrendelés lehetett, hozzá hasonló szépséget azóta se láttam, talán mások se, rosszindulattal is csak szoborszerűsége vehető a szemére. Sikeres, arrogáns pénzügyi vállalkozó harmadik felesége volt, kábé negyven év korkülönbséggel. Talpig selyemben, választékos eleganciával öltözött, a lepukkadt intézeti folyosó méltatlannak tűnt megjelenéséhez. Talán néhányszor mehattünk el egymás mellett, ilyenkor éhes, kíváncsi tekintettel bámult az arcomba, és amire leküzdöttem gátlásomat, hogy esetleg megszólítsam, már messze járt. Azt beszéltek róla, hogy a balesetéig szépreményű tornász volt, akár olimpiai sikert is kinéztek belőle, aztán valamit elhibázott gyakorlat közben, s műteni kellett. Piszkosul tetszett, de ezt, ahogy egyébként magával kapcsolatban is, doktornó, inkább csak a fejemben, mint a testemben éreztem, ha érti, mit akarok ezzel mondani.

Amint becsuktuk magunk mögött az iroda ajtaját, leült a gép mögé, én pedig fel és alá járkálva ontottam a pályázati szöveget, igyekeztem lenyűgözni intellektusommal, fogalmazásom gördülékenységével, hozzáértésemmel.

Amikor szünetet tartottunk, mellém guggolt, és a fülembe súgta:

– Tudom, hogy őrült vagy te is – és jóízűen kuncogott.

Mély, nehéz, édes parfüm áradt belőle, disszonánsnak éreztem egy huszonéves nő esetében azt az illatot, amelyet inkább nyugdíjas főkönyvelőnőhöz társítanék,

félkilónyi barokkos arany ékszer és fosszilis gyököcskákat, ősmoszkítókat magukba záró borostyánkő nyakláncok társaságában. Talán a férjétől kaphatta.

Szendvicsvacsoránk közben elmondta, hogy tizennyolc éves fiúja van, aranyos kölyök, a férje is kedveli, amikor megbukott a határon valamiféle csempészárúval, a pénzügyes mentette ki a slamasztikából, sőt, még a lefoglalt cuccait is visszakapta. Aztán arról mesélt, hogy nem akar megöregedni, ezért harmincöt évesen megöli magát, pedig halálát egy melanóma nevű daganattal képzei el legszívesebben... és magyarázta, magyarázta a szép, szoborszerű arcán mozgó, remekbe szabott szája, hogy mennyire lenyűgözi ez a betegség, hiszen csak egy anyajegy, ami csöndben szórja szerte halálos csíráit a szervezetben.

Hajnali háromra elkészültünk a pályázat szövegével, már csak a számszaki adatok hiányoztak, vagyis a lényeg.

– Ehhez tiszta fej kell – közölte, és pillanatok alatt fehéreneműre vetkőzött, jól szabott kabátkájából fészket csinált magának a főnök kanapéján.

Én a szőnyegre heveredtem, kifordított zakómat a fejem alá gyűrtem, huszonéves szüzeségem minden aggályosságával azon szorongva, hogy ebből akkor most mi lesz.

Egyszerre csak mesélni kezdte, hogy az ő köreiben nem divat a szex, nemrégiben esett meg a legjobb barátnőjével, hogy lefeküdt egy pasival, és annyira megundorodott a történetek miatt, hogy utána hipós fürdővizet csinált magának. Persze ennek több hónapos bőrgyógyászati kezelés lett az eredménye, de a barátnő úgy összegezte, hogy az a fürdés így is megérte.

Aztán a gyermekkoráról kezdett mesélni, leghosszabban arról, hogy az édesanyja mindennap azzal küldte az iskolába, hogy „szép vagy, lányom, de ha nem vigyázol, jól megbasznak, aztán megfojtanak”. És amikor gimnáziumi osztálytársának az apukája elvitte a nyaralójukba, ahol megesett a dolog, csak feküdt az ágyban, rettenetesen fájó vaginával, és a tusoló ajtaját figyelve várta, mikor jön vissza a férfi, hogy meggyilkolja.

Némi hallgatás után alig hallhatóan megkérdezte:

– Odabújhatok hozzád?

Döbönt krakogásomat beleegyezésnek tekinthette, és a következő másodpercben már hozzám simult. Éreztem, hogy nagyon különleges anyagból készült a fehéreneműje, mintha selyem lett volna az is. Mély árkot tapintottam a hátán, az utolsó csigolyájától indult, a gerince alsó harmadában húzódott, öt centiméter széles lehetett, érdes volt a felülete, valamiért a Tunguz-meteor jutott róla az eszembe.

– A sérülésem – lehelte, aztán satuba fogta a kezem, combjaival összeszorította a lábam, mozdulni se tudtam. – Nem szexelünk, csak idejöttem – suttozta a szoba sötét intimitásához illően, és még inkább bilincsbe zárt. Próbáltam szabadulni, de nem volt esélyem. A szertornán és ki tudja miféle ördögi eszközökön acélosodott izmaival erősebbnek bizonyult nálam, ráébredtem, hogy bármit megtehet velem, akár a bőromból is kifordíthat, esélyem sincsen. Negyedórán keresztül mozdulatlanságra kényszerített, markolva és kulcsolva, míg a pániktól vagy talán a vérkeringésem blokkolása miatt fulladozni kezdtem. Szabadulási kísérleteimre

egyre fokozta acélsodronyszerű szorongatásomat, aztán amikor látta, hogy feladtam a harcot, ellökött magától, felpattant, és mint egy cserregő szarka, szapulni kezdett, hogy milyen férfi az olyan, aki nem bír el egy gyenge nővel, sőt, még tízpercnyi birkózás után sincs merevedése.

Ekkor szakadt el a cérna, doktornő.

Még két hónapig dolgoztam ott, s ha kínos rémületemre összefutottunk a folyosón, köszöntünk egymásnak, de az arca minden alkalommal kifejezéstelen maradt.

Doktornő, doktornő, ha figyelne egy pillanatra, megmondaná, kérem, hogy akkor én most normális vagyok?

MAJOROS SÁNDOR

A TUNÉZIAI VÉRFAKAS

A bonyolult esetek állandó hiányzója az egyértelműség. Még az sem biztos, hogy a kezdetük valódi kezdet, és hogy ott érnek véget, ahol. Különösen érvényes ez egy olyan összetetten működő intézmény történéseire, mint amilyen az állatkert. Ami ott furcsa, az másutt teljesen megszokott, és viszont. Az egzotikus vadak cse-reprogramja a lehető legremekebb példa erre: nem kell megérteni vagy helyeselni, de ettől még működő valóság. Az állatkertek úgy hozzák-viszik egymás közt a ritkaságokat, mint a nagy futballklubok a kispadozó játékosokat. Ha tehát jön egy levél, hogy a bostoni vagy a berlini állatkert – ezt csak a példa kedvéért mondom – úgy dönt, a kispadozó tunéziai vérfarkasát kölcsönadja egy szezonra, teljesen logikus, hogy a tranzakciós ajánlatot e-mailben jelzi. Semmi vád nem érheti hát az állatkert vezetőségét, ha igent mond egy ilyen ajánlatra. Na de ne szaladjunk ennyire előre, mert ahhoz, hogy megértsük ezt a fondorlatos történetet, nem árt, ha ismerjük az előzményeit.

Azt a bizonyos e-mailt a központi fiókba küldték, ott pedig Szalmiákné, az ügyfélszolgálatos hölgy vette kezelésbe. Előírás van arról, hogy minden beérkező levelet iktatni kell, és attól a pillanattól, hogy iktatták, hivatalos dokumentummá válik. Szalmiákné az adóhivaltól került az állatkerthez, és nemcsak kedvenc törpefikuszát, hanem a hivatal bürokratikus merevségét is magával hozta. A tunéziai vérfarkas ügyében különösen az utóbbi bizonyult végzetesnek.

A levelet tehát iktatta, majd kinyomtatva bevitte Repcési úrhoz, az igazgatóhoz. Nyár vége volt, a főszezon lassan véget ért, de az állatkert ügyvitelében ez nem jelent komolyabb változást. A nyár kicsit pörgősebb, ám az őszi dolgozabb: be kell spájzolni azt a töméntelen mennyiségű takarmányt, ami a vadak átteleléséhez nélkülözhetetlen. Ez pedig rengeteg telefonálgatással jár, hiába a korszerűnek mondott számítógépes nyilvántartás. Repcési úr nem is ért rá Szalmiákné dolgaival foglal-

kozni, mert a széna- és tápszerkufárok szinte egymásnak adták a kilincset azt irodája előtt. Épphogy csak rápillantott az orra elé tolt papirosra, aztán, mert telefonban volt, intett, hogy intézzék az ügyet a szokásos protokoll szerint. Szalmiákné is csak bólintott, majd lendületből továbbpasszolta a tunéziai vérfarkast a ragadozósoknak, ők meg tovább a nemzetközi kapcsolatok osztályának.

Itt ügyködött afféle mindenes diákmunkásként Pepi, a szeplős. Mi sem természetesebb, mint hogy az öreg rókák – a nemzetközi osztályon három kivénhedt botanikus dolgozott – a meglévő kompetencia hiányában Pepire bízták az ügy adminisztratív részét, mert tudták róla, hogy hamarosan zoológiát fog hallgatni a Sorbonne-on. Az eljárásrend szerint Pepinek keresnie kellett egy szakembert, aki az adott állattal kapcsolatban megfelelő elméleti és gyakorlati tudással rendelkezik. Csakhogy a tunéziai vérfarkas ritka veszélyeztetett faj lévén, nem tudhatott maga mögött semmilyen szakmai támogatást. A szürke farkasokat gondozó kolléga mereven el is határolta magát tőle, mondván, ha sima berber farkasról lenne szó, akár fél kézzel is ellátná, de így, hogy különleges, köszöni, nem kér belőle. Pepi hamar rádöbben, hogy egy bürokratikus gordiuszi csomóval van dolga, az idő meg csak múlt.

A nemzetközisek azt javasolták, menjen vissza Szalmiáknéhoz, mert neki még van notesze. Pepi nem értette, mit akarnak ezzel mondani, mire a botanikusok megmagyarázták, hogy a régi időkben az számított, kinek van több név a noteszében. Szalmiákné sértődötten jött el az adóhivataltól, ezért teljesen természetes módon lenyúlta a különleges foglalkozásúak listáját. Minden esély adott volt ahhoz, hogy legyen közöttük egy vérfarkasszakértő.

Pepi tehát fölment Szalmiáknéhoz, és úgy tűnt, jól tette, mert a notesz valóban létezett. Nem volt valami becses darab, csak egy műbőr kötésű zsebnaptár, ám olyan nevek is megvillantak benne, amelyek a politikai életből köszöntek vissza. Pepinek szerencséje volt, mert Szalmiákné éppen ráért, így némi édességért meg egy kávéért nagy kegyesen átkutatta az adatbázisát. Talált is benne egy szakembert, aki mindenki másnál kompetensebb személy lehetett a vérfarkas témájában.

Az úriembert Kublinyák Edének hívták, és egyéni vállalkozóként szerepelt a szűkített nyilvántartásban. A fő profilja az állatidomárság volt, így, egyszerűen, cím és telefonszám nélkül. Szalmiákné szerint olyan hatvan körüli lehetett, és mert munkahelye, az Atlantic Vándorcirkusz megszűnt, talán a varietében dolgozott.

Pepi úgy sejtette, egy állatidomárnak bizonyos szintig muszáj alkoholizálnia, ezért haladéktalanul nyakába vette a várost, hogy megkeresse azokat a helyeket, ahol még mindig pultból mérik a bort. Nem sok volt belőlük, de a meglévők egymástól jókora távolságra helyezkedtek el. A történet ismerői később azt állították, Pepi a nyálás könyörgéstől a becstelen hazudozásig semmitől sem riadt vissza. Az is érthető, hogy a híresztelés, mely szerint ez a cingár, pulykatojásképű alak állatidomárt keres, hamar önálló életre kelt. Néhány nap múlva máris megjelentek a láthatáron az első Kublinyákok. A jó negyvenesektől a tisztes hetvenesekig mindenféle korosztály képviseltette magát, Pepi pedig minden jelentkezőnek fizetett egy rövidet, amiről az állatkert címére kiállított számlát kért. Ebből is látszik, mennyire komolyan vette a feladatát.

Teljesen logikus, hogy egy idő után a sajtó is rászagolt a témára, így amikor Pepi a Kék-festőben – így nevezték azt a kocsmát, ahol végül az irodáját berendezte – a jelentkezők adatait böngészgette, leült mellé egy lobogó tekintetű zsunaliszta, és gyors bemutatkozás után üzleti ajánlatot tett neki. Azt mondta, egy nagy példányszámú laptól van, és biztosra

veszi, hogy az olvasókat érdekelné a tunéziai vérfarkast sakkban tartó idomár története. Pepi szomorúan bólogatott, hogy ezzel ő is tisztában van, csak hát se égen, se földön nincs olyan ember, aki alkalmas lenne a feladatra. Nélküle pedig azt sem tudják, hogy annak az állatnak nyersen vagy főve, netán hagymával pírítva kell majd felszolgálniuk a vért, amit megeszik.

Az újságíró erre sunyin elmosolyodott, és azt mondta: kár, hogy ennyire siralmas a tényállás, mert a sztorival mindenki nagyot szakíthatna. Ördögi fordulat, nem pedig felesleges közbeszúrás, hogy Pepi egy nappal korábban próbálta meg rendezni a számláit, de a gazdasági kijelentették, hogy reprezentációs költségeket csak osztályvezető jegyezhet, és ő ugyebár csak egy diákmunkás. Ekkor szembesült azzal, hogy a tunéziai vérfarkas miatt több tízezer forint adóssága keletkezett, és nemsokára nyakán a lakbérfizetés ideje.

Nem szabad hát hibáztatnunk szegényt, mert valahol mindnyájan ilyenek vagyunk: ha beszűkül körülöttünk a tér, mindenbe belekapaszkodunk, ami a kezünk ügyébe kerül. A zsurnaliszta – egészen közönséges neve volt, Tóth, Kovács vagy valami hasonló – ekkor a sarokba mutatott, ahol egy hosszú, ősz szakállat magáénak tudó ember böngészgetett valami megsárgult újságot. Ő az a Kublínák Ede, akit keresel, súgta oda Pepinek a gaz újságíró. Mostanában hajléktalan, de ez ne vezessen félre. Fénykorában képes volt addig csapkodni az oroszlanokat, amíg hithű vegetáriánusokká nem váltak.

Pepi értette a tréfát, de az ajánlat mögött rejlő zsványságot is fölfedezte. Ami pedig a munkát illeti, már nagyon elege volt ebből a kínlódásból, úgyhogy rövid töprengés után belement a játékba. Végtére is: mi veszteneivalója lehet? Mire kiderül a turpisság, lejár az ideje, és megy a Sorbonne-ra. Addig ez pont jó hecc lesz, nem beszélve arról, hogy ha teljesíti a megbízást, a gazdasági osztály sem fogja visszadobni a számláit.

De nincs az a briliáns ötlet, amely ne hordozná magában a bukás csíráját. Jelen esetben csak azzal nem számoltak, hogy a kiszemelt egyén, Hőcs Benjámín lecsúszott értelmiségiként élt az utcán, és azt a fajta hajléktalanságot testesítette meg, amelyet a liberális felfogás minden alkoholmámorban fetrengő csavargóban fölfedezni kíván. Hőcs, ha akarta volna, bármelyik özvegyasszonyhoz vagy elvált nőhöz behízelelheti magát, hiszen művelt volt és jó eszű, de neki valahogy jobban tetszett az utca. Talán mert ott vélte megtalálni az értelmiségiek Grál-kehelyként vágott, ám a normális életvitel szerint elérhetetlen szabadságát. Intelligenciáját az is bizonyítja, hogy egyetlen közbeszólás nélkül hallgatta végig a két spicces ifjú ajánlatát, majd szedte a cókmojkját, és köszönés nélkül távozott. A fogyasztását is Pepi fizette ki.

Másnap az ifjú diákmunkást azzal fogadták a nemzetközisek, hogy a feladat sztorizálva, mert fölvettek egy valódi idomárt, akinek Brüsszelben jegyzett diplomája van a szakképesítéséről. Az úriember neve Kublínák Ede, és terepi gyakorlattal rendelkező vérfarkas-specialista.

Ember nagyobb csalódást nem élt még át, mint Pepi azon a rossz emlékű délelőttön. Nem kevesebb, mint az önbecsülése semmisült meg azzal, hogy ez a féreg lenyúlta az ötletét, pontosabban az ötletüket, mert bánatában azonnal föl hívta a cinkostársát, aki meglepő módon ezt szinte természetesnek vette. Miért baj, ha valaki önállósítja magát? Az ember általában lenyúlja az adatbázist, ha munkahelyet kénytelen váltani, és aki az utcán lakik, nem érez semmilyen gátlást, ha lehetőséget lát a keze ügyében. Különben sem ígért meg semmit. Erre Pepi is tisztán emlékezett, de nem csillapodott le. Egyedül maradt, kisemmizetten, zsebeiben a kifizetetlen számláival, úgyhogy legszívesebben az oroszlán barlangjába lökte volna ezt a hatemeletes szélhámost.

Ahogy az ilyenkor lenni szokott, a hír önálló életre kelt, és mire Hócs, alias Kublinyák kijött az igazgatótól, már mindenki tudta, hogy ő az Atlantic Vándorcirkusz egykor volt legendája. Az öregebbek elő is kapartak a fiókjuk aljáról néhány megsárgult cikket, amelyek erről a különleges tehetségű idomárról zengedeztek. Pepi kínjában a neten kezdett nézelődni, hátha talál egy leleplező fotót vagy valamilyen terhelő adatot – mondjuk egy gyászjelentést –, de ilyesminek nyomát sem lelta. Akinek csupán a célzás szintjén is jelezte a kétségeit, azonnal lehurrogta, hogy a Google előtt is volt élet. Menjen el valamelyik könyvtárba, és kérje ki a két háború közötti újságokat. Meg fog lepődni, milyen kis részük van még mindig digitalizálva, mondogatták kórusban.

Nem sokkal ezután az igazgató magához hívatta Pepit, és feltűnően kedvesen megkérte, hogy mivel tudomása szerint ő foglalkozott ezzel a témával, legyen szíves, és egyengesse az új idomár útját. Meddig is marad még velünk?, kérdezte mosolyogva. Két hétig, mondta Pepi rezignáltan. Az éppen elegendő lesz, mondta Repcési úr, aztán intett Pepinek, hogy távozzon, mert megsörrent az asztalán a telefon.

Az idomár addigra szabályos hallgatósereget gyűjtött maga köré takarítókból meg karbantartókból. Drámai átéléssel mesélte, hogy amikor az Atlasz hegységben turnéztak, többször is megesett, hogy vérfarkas tört be a manézsba. Ilyenkor fogtam az ostoromat, és addig csapkodtam a lába körül a fűrészport, amíg el nem járta nekünk a kállai kettőst, mondta, hatalmas derűtséget keltve. Az ilyen anekdoták miatt a vérfarkas lett az állatkert első számú sztárja, még ha csak virtuálisan is.

Aztán munkások jelentek meg, és hozzáláttak az új kifutó megjelöléséhez. Egyelőre még csak mértek és számoltak, de csupán idő kérdése volt, mikor kezdenek el ásni és rombolni. Kublinyák ott sertepertélt körülöttük. Úgy adta az utasításokat, és kérte számon a pontatlanságokat, mint valami főnök. Soha nem derült ki, hogy őtőle vagy a vezetőségtől származott az új létesítmény ötlete, de már akkor is azt rebesgették: több száz milliós beruházás lóg a levegőben. Érthető hát, hogy az addig mellőzöttek zúgolódní kezdtek: miért a vérfarkas miatt lett mindez, miközben évtizedek óta szükség van egy új medvebarlangra meg egy fajdkakaskeltetőre, mondogatták. Előjött az a feltevés is, hogy a vörös hajú diákmunkásnak tán köze lehet a vérfarkaslobbi látványos erősödéséhez, pláne azok után, hogy a gazdaságiaknál kifizetetlen számlákkal is bepróbálkozott.

A helyzet már ebben a stádiumában is kényesnek volt mondható, ám a valódi dráma akkor következett be, amikor Kublinyáknak egyik napról a másikra nyoma veszett. Talán rádöbrent, hogy ha tovább játssza ezt a szerepet, képtelen lesz kikecmeregni belőle, bár az sem kizárt, hogy a rá jellemző megbízhatatlanság lett rajta úrrá. Tény, hogy elpárolgott, mint a napon felejtett szárazjég. Repcési igazgató úr éppen ekkortájt repült el Barcelonába, hogy részt vegyen egy nagyon fontos pandamentő konferencián, így a személyzetisek nélküle próbálták megoldani a helyzetet. Kublinyák hiánya alapvetően nem okozott volna fennakadást, elvégre a vérfarkas még nem ácsorgott a kapubejárat előtt, ám kiderült, hogy az idomárral együtt egy egész skatulyányi trópusi rovarnak is lába kélt. A gyors értébecslés kiderítette, hogy a hiány feketepiaci ára több milliót tesz ki. A gyanúsított természetesen megvolt: mivel a rovarház a tervezett kifutó útjában állt, a mérnökcsoport ide is bement körülnézni. A portás határozottan állította, hogy a kulcsot Kublinyáknak adta oda.

De mit számított ez a néhány millió ahhoz a százvalahányhoz képest, amit a beruházás finanszírozására kapott az intézmény! Erről – minő véletlen – éppen a rovarlopás napján

közölt leleplező cikket az egyik napilap. Az írást furcsa módon éppen az a fiatal újságíró jegyezte, aki Pepit rábeszélte az állatidomáros tréfára. Az írás durván lerántotta a leplet Repcési igazgató úr vejének és az egyik miniszter sógorának közös vállalkozásáról, amely arra specializálódott, hogy nagy pénzeket zúdítsion bele látszatberuházásokba.

Pepi kezében úgy remegett az újság, mintha áram rázta volna. Na, most már látod, mibe keveredtél, te balfék?, korholta Hublicsek bácsi, az öreg karbantartó, aki a ketreczárak olajozásával volt megbízva. Ezek után az isten se mossa le rólad, hogy kenőpénzért ajánlottad be azt a szélhámost. Pepi valami mentegetőzés-félét hebegett, aztán letette az újságot, és kísétált az állatkertből. Ekkor látták utoljára égen és földön.

Aztán ahogy az ilyen szaftosnak ígérkező ügyekben lenni szokott, nyomozók jelentek meg a gazdasági osztályon. Számítógépeket, iratkötegeket foglaltak le, mindenkit kihallgattak, és volt, akit rövid időre be is vittek. A konferenciáról hazatérő Repcési igazgató urat a terminálban kapták el, de másnap már ki is engedték. Onnantól Szalmiákné irányába fordult az érdeklődés, mert kiderült, hogy Kublinyák az ő ismerőse volt, tehát: ha ez egy szervezett bűn formájában elkövetett szövetkezet volt, akkor neki kvázi téeszelnöknek kellett lennie.

Csakhogy Kublinyák, azaz Hőcs Benjámín bűnösségére, pontosabban bűnrészességére nem derült fény. Hiába kereste az Interpol szerte a világon, eltűnt szőrén, lábán. Az már csak habszivacs a tortillán, hogy a felfordulás közepén megkerült az a bizonyos rovaros doboz is: az egyik takarítónő szimplán odébb tette, amikor a vitrineket porolta. Alig egy méterről volt szó, de mint tudjuk, ez is számít, ha a beidegződést vesszük alapul.

Szalmiáknét egy ideig még fogta a sajtó, és a nyomozók is kerülgették – saját bevallása szerint fenyegető leveleket is kapott –, de fogást nem leltek rajta. Maradt hát a lehetőség, hogy az igazságot illetően hoppon maradt közvélemény különféle elméleteket gyártson önmaga megnyugtatójára. Az egyik, talán a legtöbb hívet magáénak tudó hipotézis az volt, hogy a fiatal újságíró szervezte meg és futtatta le ezt a többszereplős programot, megkörnyékezve és behálózva a köztudottan kommunista érzelmű Szalmiáknét meg az ultraliberális ál-Kublinyákat, hogy velük és általuk ugraszthassa ki a nyulat a bokorból. Repcési igazgató úr pedig naivan lépre ment, hiszen a vérfarkaskifutó neki csak egy újabb tétel volt a sok be nem fejezett, elsíbolt beruházás között.

De ez csupán egyike volt a számításba vehető variációknak. Gyanúra adott okot például Pepi hirtelen eltűnése is – állítólag a Sorbonne-on sem jelentkezett –, és hogy Szalmiákné a sok vegzálás ellenére is halál nyugodt maradt. Azt is rebesgették, hogy Kublinyák, azaz Hőcs Benjámín a titkos szeretője volt, és mert valamilyen drogügyletben is érintettek voltak – alvilági adósság vagy ilyesmi –, a kifutó építése alkalmat teremtett volna nekik arra, hogy észrevétlenül lecsippentsenek egy nagyobb összeget abból a százvalahány millióból. Akkora örültség volt, hogy sokan be is dőltek neki, ám a legvalószínűbb magyarázat Repcési igazgató úr személyét célozta. Őt a sajtó név szerint is kipécézte, aminek nyomán bűnvádi eljárás indult ellene hűtlen kezelés címén, de odáig nem fajult a helyzet, hogy le is váltották volna. A kifutó építése mindenesetre abbamaradt, a pályázati pénzt pedig zárolták, ám előbb leírták belőle a már kifizetett tervezési illetéket. Köztünk legyen mondva: ez majdnem annyit tett ki, mint maga a beruházás.

Érdekes és tanulságos viszont, hogy ebben a felfordulásban a tunéziai vérfarkas ügye valahogy háttérbe került. Az informatikusok elmélete szerint nem is kellett volna foglalkozni vele, mert ugyanolyan szélhámosság lehetett, mint a nigériai özvegyek mesés öröksége,

amelyet makacs kitartással próbálnak elajándékozni. Lehet, hogy több állatkert is kapott ilyen ajánlatot, és amelyik lépre ment, annak rátelepített a szerverére egy vírust, ami észrevétlenül csorgatja át a támogatásként kapott, ám alapjában véve ellenőrizhetetlen mozgású pénzeket valakinek a számlaszámára. Talán éppen Pepiére vagy Kublinyákéra, ezt sohasem fogjuk megtudni.

Az viszont maga a töröl metszett valóság, hogy a tunéziai vérfarkast azóta is várja a különlegességekre ácsingózó, és a történesek miatt jócskán felajzott közönség. Lehet, hogy nem is teljesen reménytelenül.

PÁL SÁNDOR ATTILA

A CSÓK

Tikkasztó, elviselhetetlen nyári meleg volt, június közepe. Nem túlzás, ki nem állhatom, az évek során az izzadékonyságom is megnőtt az enyhe túlsúly miatt, ami felpakolódott rám, a szemem pedig fényérzékeny, kora délutánra a szűnni nem akaró napsütéstől kiszárad, könnyezni kezd, ez különösen vezetés közben kellemetlen. És persze mindezekon túl az örök szomjúság, a vízvedelési kényszer, hogy pótoljam, amit kiizzadok és kipisálok egész nap. Estére lenne elviselhető minden, ha ez a mediterráneum volna, nem pedig Magyarország.

Körülbelül tíz perccel a kiírt indulás előtt kapaszkodtam fel a vonatra, találomra az utolsó előtti vagonba, s azzal a fajta gyors, szédítően minden fülkébe benéző vonulással szemléltem a lehetőségeket, ami egy-egy lakott területen áthaladva is elfog, ha mereven bámulok az ablakon kifelé a buszon, s minden egyes házhomlokzatot és udvarrészletet megnéznék, ha csak egy töredék másodpercre is. Végül egy középkorú házaspárnak tettem fel a nyilvánvalóan ostoba udvariassági kérdést, hogy elnézést, van-e itt egy szabad hely, s válaszolta a férj a normáknak megfelelően, hogy persze, tessék csak. Levéve a hátizsákom, a feleség mellé huppantam, s rögtön éreztem a műbőr szinte elviselhetetlenül forró és egyben irritáló érintését a hátamon, ahogy a zsák viselése miatt facsarhatóan izzadt pólómmal érintkezik.

Láthatóan kissé megzavartam beszélgetésük számomra megismerhetetlen folyamát, de lassan visszarázódtak a témába: valami kollegiális viszonyokról, s hogy ki milyen alattomos, és milyen tettek kinek a részéről elfogadhatatlanok.

Még öt perc volt hátra indulásig, amikor ebbe az üres időbe, szemlélődésnek sem nevezhető haszontalanságba belépett az idős nő a fiúval. Nem köszöntek, a vékony asszony utasította a fiút, hogy üljön le, közvetlenül az ajtó mellé, ő maga pedig melém ült, lassan és megfontoltan ereszkedve az ülésre.

A fiú enyhén kancsal volt, kalácsképén a bajusz mellett fekete szőrszálak, szakállkezdemények pelyhedzettek mindenfelé; vastag szája szegletében kis nyálcsomó habzott fel néha, ha megszólalt, vagy inkább artikulálatlanul felordított, infantilisnak

tűnő, vastag keretes, mesefigurás szemüvegében röhejesen festett. Fülében hallókészülék, kockás ingben, halásznadrágban, szandálban és zokniban, kis hátizsákkal hadonászott, és irkált követhetetlen mintázatokat a levegőbe, közvetlenül az orra előtt, nagyon koncentráva mindarra, amit csinált. Furcsa módon nem izzadt, vagy legalábbis a ducisága miatt elvárható, gömbölyű halántékcseppeket sem tudtam felfedezni rajta. Amikor feltűntek a fülkeajtóban, szurkoltam, hogy nehogy mellém üljön.

A jelentős késéssel megtörtént indulást üvöltéssel fogadta. Az asszony halkán, de határozottan intette csendre, valahányszor feltört belőle a közlésvágy vagy valamiféle állapotváltás és annak jelzése, nem tudom. A nő sötét fényű, őszülő haját copfba fogva viselte. Rendkívül vékony volt, fehér blúzát csupán jelzésértékűen domborították ki apró mellei. Minden jellemzője közül talán tompa fényű, szürkének tetsző, valójában halványkék szeme volt a legszomorúbb. Nem volt illata.

A fülkében valamilyen érthetetlen oknál fogva, talán a feleség nem bírta a huzatot, nem volt lehúzva az ablak, így egyetlen levegőfrissítőként a folyosó lehúzott ablakai szolgáltak, ennek megfelelően a fülkeajtó is végig nyitva maradt.

Egy idő után a fiú szabályos időközönként, tízpercenként felállt, és kilépett a folyosóra, a harsogóan és csattogóan bevágó levegőárba, majd pár perc után visszaült. Eleinte az asszony szabályozta ezt a ki-be mozgást, majd többet nem szólt. Igyekeztem nem feltűnően bámulni a fiút, nem őmiatta, hanem a nő miatt, aki viszont a fiún kívül senkire nem tekintett, rám sem. Határozottan a szemközi tükröt, a fent pihenő csomagokat vagy az elrohanó, lapos, bokros, telepített akácok táját nézte, mást nem. A házaspár is hallgatott már egy ideje.

Hamarosan erőt vett rajtam az ilyenkor idővel ellenállhatatlanul beköszönő álomosság, így kissé elszundítottam. Mikor egy szintén menetrendszerű felriadás és apró levegőbe rúgás kíséretében feleszméltem, a fiú újra a folyosón állt. Csakhogy ezúttal szinte egész felsőtestével kihajolva.

Sematikus ábra hirdeti a legleharcoltabb vagon legkoszosabb ablakánál is, hogy kihajolni tilos. Persze nem vártam, hogy mindez a fiú dekódolni tudja, vagy hogy tudatában legyen ennek a veszélynek, mégis megrökönyödve és aggodalmasan néztem az asszonyra. Ő nem a vonaton járt. Elmélázva, a lábát lógázza babrálta az apró, arany függő fülbevalót a jobb fülében, amit csak most vettem észre, s egyáltalán nem tekintett sem a fiú felé, sem pedig rám.

Nem tudtam, mit tegyek. Szólhatok-e, vagy egyenesen kötelességem, s ha igen, kinek, az asszonynak, vagy próbáljak meg a fiúnak jelezni, kapcsolatot teremteni, bármennyire is taszít a gondolat.

Ám mielőtt szólhattam volna, fülsüketítő durranás hallatszott, s az asszony arcát és az enyémet is vér pettyezte be a fülkefalakkal együtt. A házaspár egy emberként üvöltött. A vonat azonnal csikorogva fékezni kezdett, s ahogy odakaptam a fejem, még éppen láttam, ahogy a fiú torz, roncsolódott felsőteste a vonat padlózatára csusszan.

Ekkor felriadtam. A fiú éppen az ablakon kihajolva nézte, ahogy lassít a vonat, s érkezik az állomásra, már hallani lehetett a jellegzetes szignált. Az asszony mellettem szintén, mint aki felriadt, kezdett szedelőzködni, még egyszer-egyszer odanyúlva fülbevalójához, nyújtogatva aprókat masszírozott zsidbadt lábán. Szólt valamit érthetetlenül, kurtán a fiúnak, aki visszajött még a fülkébe, és felkapta a kis hátizsákját. Nagyon izzadt.

A fiú csókot hintett nekünk, ott maradóknak. Viszontlátásra, mondta a nő.

GYŰLÖLKÖDŐK, 1987, RÉZKARC, 70 × 95 MM

P. SZATHMÁRY ISTVÁN

ESET

Elöl ment az öreg, a vörösseszőke hajú gyerek pár lépéssel lemaradva követte. Egy vékonyka bot volt a gyereknél, néha a körülöttük repkedő rovarok felé suhintott vele, de legtöbbször csak húzta maga után a porban.

Ott van a paraszt tanyája, mutatott előre az öreg. A gyerek felkapta a fejét. Előttük hatalmas, lankás mező terült el. Az út jobb szélén, ahol a föld már szinte egyenessé vált, épületek sorakoztak. Nem volt más nyoma embernek, a távoli horizontig csak a hol sárgás, hol meg zöldes fűtenger hullámozott a kellemes nyári szélben, néhány fa és bokor tarkállott itt-ott.

Mire odaértek a lazán sorjázó lécekből összekalapált kerítéshez, a paraszt már egy ideje figyelte őket. Az istálló előtt állt. Barna kalapot, zöldes színű, erősen koszos inget, fekete posztónadrágot és csizmát viselt. A felesége is ott állt mellette. Ruhája fekete szoknyából és felöltőből állt, fején mintás kendő.

Hát megjöttek, mondta a paraszt, amikor az öreg meg a gyerek a tyúkszaros, gázos udvaron komótosan átsétálva végre az istálló épületéhez ért. Meg volt beszélve, mondta az öreg. Az igaz, válaszolta a paraszt. Álldogáltak csendben, a gyerek az udvaron szaladgáló tyúkokat követte a tekintetével. Tücsökciripelésen meg a baromfik nyekergésén kívül nem sok minden hallatszott. Késő délután lehetett

már, a nap ereje gyengült, az árnyékok lágyabb mozdulatokkal festették meg az udvar koszosszürke földjét.

Na, hozzál valamit inni, mondta a paraszt a feleségének. Az elindult a kiskonyha irányába. A tájra telepedett csendben hangos pofonoknak is lehetett volna vélni a vásott lécajtó csattanásait. Az asszony karimás réztálcán poharakat hozott, meg egy teli üveg pálinkát. Töltött először négy pohárral, aztán kérdően az öregre nézett. Egy ujjnyit neki is lehet, mondta az öreg, és megsimogatta a gyerek haját. Az csak egy pillanatra nézett fel, lekapta a tálcáról a poharat, és gyorsan kiitta belőle a pálinkát, majd rögtön vissza is tette. Nézzenek oda, mondta a paraszt, és kátrányos hangon felnevetett. Ez aztán nem szégyellős.

Jó gyerek ez, mondta az öreg. Csak csendes nagyon. Van úgy, hogy álló nap nem szólal meg. Jöhetnének már, mondta a paraszt. Hányan lesznek?, kérdezte az öreg. A rendőr jön, az itteni, meg egy nyomozó a városból, válaszolta az asszony.

Nem olyan sokára erősödő zúgás hallatszott az út felől. Oldalkocsis motor fordult be az udvarra. Egyenruhás rendőr vezette, utasa utcai ruhában volt. Ő volt a nyomozó. Bőrdzseki, szürke nadrág, erőteljes, már hízásnak indult felsőtestén feszült a fehér ing. Sokszögű, durván faragott arcának látványa feltűnő ellentétben állt szelíd, kékes színben játszó szemeivel. A nyúlánk természetű, lóarcú rendőr nagyon fiatal volt, húsz ha elmúlhatott.

A nyomozó kezét nyújtott mindenkinek, bemutatkozott, még a gyerek kezét is megrázta. A rendőr csak állt, kicsit távolabb a csoportosulástól.

Látott már hasonlót?, kérdezte az öreg felé fordulva a nyomozó. A hangja izgatottságról árulkodott. Nem tudom, mert ezt még nem láttam, válaszolta az öreg. Durva lesz, szólít bele a rendőr. Kihúzta magát, közben zsebre tett kézzel előre-hátra himbálta a testét, és mereven az öreg szemeibe bámult. Az állta, és nem válaszolt semmit.

Na, ne keltsen itt hangulatot, mondta a nyomozó a rendőrnek. De tényleg nem lesz szép látvány, tette hozzá. Alig maradt belőle valami. A felesége a dohánytartó fémdoboza alapján mondta csak biztosra, hogy az ő ura az. Volt azon a dobozon egy régebbi horpadás, aztán azért.

A népek meg mindenfélét beszélnek, ezért kellett magát idehívni, vette át a szót a rendőr. De ne tömjé a fejüket ilyen meg olyan mesékkel, van elég bajunk amúgy is.

Én csak azt mondom majd, amit látok, válaszolta nyugodt hangon az öreg. Se többet, se kevesebbet.

Nem kell a hókuszpókusz, ezt értse meg. A rendőr hangja kezdett elvékonyodni, és gyorsabban is beszélt. Itt már templomba se járnak az emberek a háború vége óta, nincsen már babonaság. Úgyhogy ne tömjé a fejüket, én azt mondom.

Nem kell fenyegetőzni, mondta a nyomozó, és egy apró, biztató félmosolyt eresztett meg az öreg felé. Maga csak nézze meg a helyet, a nyomokat, és mondja azt, hogy nem kell semmi sötét dologra gondolni. Elég sötét úgy ez így is, és még fogalmunk sincs, hogy ki lehetett az elkövető.

Én azt mondom, amit látok, ismételte meg még mindig rezzenéstelen nyugalommal az öreg. Csend támadt.

Mennünk kéne, mert lassan be fog sötétedni, szólalt meg a paraszt.

Elindultak. Előremegyünk, mondta hangosan a nyomozó, miközben a már javában berregő motor oldalkocsijába szuszakolta magát. Bevárjuk ott magukat.

A motor az utasaival kizötyögött a tanya kapuján, és jobbra fordulva, nagy porfelhőt kavarva távolodott. A többiek is elindultak. Elöl ment a paraszt, az öreg meg a gyerek kicsit lemaradva követték.

A felhők fátyolos, sötétvörös foltokként vonaglottak az egyre gyengülő napfényben. Az égbolton néhol repedések támadtak, azokat mintha folyékony arannyal öntötték volna ki. Egyre erősödött a zaj, mindenféle ciripelés és kuruttyolás hallatszott. Közeledtek a nádashoz.

A vízpart szélén már ott állt a nyomozó meg a rendőr, mindketten olcsó cigarettát szívtak. Itt megyünk be, mondta a rendőr, amikor azok odaértek, és bal kezével egy alig látható ösvény bejáratára mutatott. A nádas zöldjét lassan kezdte magába nyelni a szétterülő szürkület.

Nem kellett sokáig caplatniuk a vizes talajon. Úgy száz méter múlva kiszélesedett az ösvény, és egy szabálytalan alakú földhalomban ért véget.

Itt lennénk, mondta a rendőr.

A sáros földet ritkásan satnya, sárga fűcsomók takarták. Nagy részüket vörösre festette a vér, még a tisztást körbeölelő nádszálakra is bőven jutott belőle. Véres húsdarabok heverték úgy háromméteres körben, mintha hatalmas kondér pörkölt ömlött volna ki a földre. Fojtogató szag terjengett. A vér szaga hideg, láthatatlan ólomporoként kúszik be az orrníylásokba, megüli a tüdőt, szédülést okoz.

Szédelgett a nyomozó is, hiába szorította kockás zsebkendőjét az arca elé. A rendőr hátrébb ment, és a part felé fordulva, két kezével a térdére támaszkodva előregörnyedt. Nagyokat lélegzett, és fújtatott folyamatosan. A paraszt is sápadtan állt, de rezzentelenül. Az öregem meg a gyereken nem látszott semmi.

A gyerek megrángatta az öreg kabátjának a szárát. Az lehajolt hozzá. A gyerek súgott valamit a fülébe, de olyan halkán, hogy senki más nem hallotta. Az öreg felegyenesedett. Menjenek most haza, az lesz a legjobb, mondta a többiek felé fordulva. Mi itt maradunk ketten éjszakára.

Aztán mire jó ez a felhajtás?, csattant fel a rendőr. Nem tud már most mondani valamit?

Itt maradunk, holnapra minden el lesz rendezve, válaszolta nyugodt hangon az öreg.

1945 januárjának elején katonakabátot viselő férfi haladt előre dülöngélve késő délután az egyik szétlőtt pesti utcán. Elhaladt egy ajtó nélküli sötét szuterén mellett, de valami megállásra készítette. Visszalépett pár lépést, és lebámult a sötétbe. A lenti szobában, ami valószínűleg valaha műhelylakás lehetett, egy aprócska, világos hajú gyereket látott. Már amennyire a félhomályban ki tudta venni.

A katona lemászott a lépcsőn. Ahogy szeme hozzászokott a sötétbe, alaposabban megnézte a törmelékkel teleszórt padlón üldögélő kisgyereket. Olyan négyévesforma lehetett. Kopottas, kék kabátkája alatt erősen elkoszolódott fehér inget viselt, fekete nadrágja néhány helyen elszakadt. Meztláb volt, mégis az volt a katona benyomása, hogy a gyerek nem fázik. A kezében egy darabka kenyeret tartott.

A katona a gyerek fölé magasodott, és németül azt mondta: „Kérem azt a kenyeret.” A gyerek nézett felfelé a katonára, és nem szólt semmit. Aztán szétnyitotta a tenyerét. A kenyérdarabka emelkedni kezdett a levegőben, és úgy tíz centiméterrel a gyerek aprócska keze felett megállt.

A katona valamit ordított, és hátrálni kezdett, miközben majdnem elesett, épp csak vissza tudta nyerni az egyensúlyát. Felrohant a lépcsőn, közben egyszer még visszánézett a gyerekre. Az akkor már ugyanúgy a kezében tartotta a kenyérdarabot, mint pár perccel korábban.

Két nappal később egy szakállas, ráncos képű, búzavirágképek szemű öregember mászott le a lépcsőn. Határozott léptekkel a gyerekekhez sietett, és karjaiba vette a könnyű kis testet. Annak már semmi nem volt a kezeiben.

Az öreg beszélni kezdett a gyerekekhez. A szavak egy része, amit használt, hasonlított a németre, de nem németül beszélt. A végén a gyerek csak bólintott egyet. Az öreg megfordult, és kezeiben tartva a gyermeket, elindult felfelé a lépcsőn.

Ketten maradtak. A nádas éjszakai hangjai, a tücskök, békák meg a ki tudja miféle állatok valószínűtlenül hangos kórusa ostrom alá vette a fülüket. A fiú törökülésben ült a földön. Az öreg egy korhadt farönkön talált magának helyet. Térdeire könyökölve, karjait lógatva bámult arrafelé, ahol nemrég a nap sietve a horizont alá bukott. A növények tetejét időnként finoman megborzolta a szél.

Már majdnem teljesen sötét lett, amikor a szél látványosan feltámadt. A nádszálak nyögve hajlongtak.

Hát itt van, mondta az öreg, szinte csak magának, az orra alatt dünnögve. A fiú felemelt fejfel meredt maga elé. Körülötte a fűtenger vadul hullámozott. A gyerek ajkai némán mozogtak, mintha imádkozna.

Valahonnan, nehéz lett volna megmondani, mikor és melyik irányból, sötét árnyék kúszott be a tisztásra. A növények szárán lehetett észrevenni a mozgását. Az öreg látta, valószínűleg a gyerek is, de egyik se kezdte el követni a szemével, pedig ez a sötét folt úgy szaladt körbe a tisztás körül, mint egy nagyobb testű állat. Egyre gyorsult. A szél még vadabban cibálta a nádszálakat, azok hajladoztak, éles hang kíséretében törtek el, közben a susogás már rég elnyomott minden más hangot. A gyerek behunyta szemmel motyogott magában tovább, az öreg is becsukta már egy ideje a szemét.

Aztán megjelent az első fénypamacs. Csak lebegett a levegőben, szinte puhának tűnt, mégse dobálta ide-oda a szél, csak úgy remegett ott a sötétben zöldessárgán, mint egy hatalmasra hízott gyertyaláng. Aztán egyre több ilyen pamacs lett. Az öreg arcán megnyúltak az árnyékok, széles pofacsontja és az arcát szabdaló mély ráncok élesen rajzolódtak ki a hirtelen támadt világosságban. A gyerek még gyorsabban ismételtette a szavakat, amiket csak ő hallott. Végül csend lett, de olyan, mintha a tenger mélyén ültek volna. A fénypász-mák cikázni kezdtek körülöttük. A fiú ajkai mozogtak megállás nélkül, arcára kiült a fájdalom. A két fülkagylója belsejéből sötétvörös vércsíkok buggyantak elő, és kezdtek lefelé kúszni. Az öreg baljával erőtlenül a mellkasához kapott, jobb kezével belemarkolt egy nagyobb fűcsomóba a térde körül. A gyerek már oldalt feküdt, a szája egyre lassabban mozgott. Az öreg nyaka verítékben fűdött, a homlokáról az izzadságcseppek komótos ütemben potyogtak a földre. A fény csak nagyobb és nagyobb lett.

Aztán teljes sötét.

A ciripelés, az állatok éjszakai szájalása egy pillanat alatt visszatért. A szél elállt, a felhőtlen égbolt szinte világított. A két test mozdulatlanul hevert a földön, mintha csak ott érte volna őket az álom a tisztáson.

Másnap reggel a motor a rendőrrel meg a nyomozóval megállt a paraszt tanyájánál. A nyomozó a ház felé indult. A paraszt a kiskonyha ajtajában állva várta be, amíg a másik odaér.

Mit hallott?, kérdezte a nyomozó.

Olyan sokat nem, felelte a paraszt.

Beszéltem máma egy falubelijével, mondta a nyomozó. Azt mondta, nincs egy árva vér-folt se ott már. Hogy lehet ez?

A paraszt csak megvonta a vállát.
Eltűntek?, kérdezte.
A paraszt megint csak vállat vont.
Nem is jártak itt?
De.
Mondott valamit az öreg?, kérdezte kis hallgatás után megint a nyomozó.
Mondott.
És mégis mit?
Hogy nem kell most már félni, mert vége van, többet nem jön el.
Kicsoda?
A lidérc.
A nyomozó állt, és egy ideig csak nézte a parasztot.
Ennyit mondott?, kérdezte aztán.
Ennyit. Elég az, nem?
A nyomozó ezután már nem mondott semmit. Megfordult, és elindult visszafelé a motorhoz az udvaron keresztül.
A paraszt nézte egy ideig, majd elindult az istálló épülete felé.

NOVÁK

ZSÜLIET

SZÉGYEN

Szabó Péterné született Szalai Erzsébet ébredés után a szennyesbe hajtogatta a héten viselt hálóingét és nadrággumiját. Úgy tartotta, éjszaka nem egészséges alsóban lepihenni, mindenki tudja, a szellőzés hiánya a baktériumok és gombák melegágya, viszont képtelen volt elaludni a derekát szemérmesen szorító fehérnemű illúziója nélkül. Feketekávét ivott a lekváros kenyérhez, hogy rendben tartsa emésztését. Hét óra negyvenötökör már a templom bejáratánál toporgott, de csak ötvenkor nyitotta ki a plébános. Leült a helyére, amit sajnós csak ő tartott a helyének. A mise kezdetéig a padok mögötti réztáblákat olvasgatta. Ezek azokból a boldog időkből származtak, amikor még meg lehetett váltani, hol a legkényelmesebb az áldozás. Erzsébet innen belátta szinte az összes padsort, semmi sem maradhatott előtte titokban. Figyelemmel kísérte, kik vesztenek össze, melyik házastárs kerül ki, hogy akár a könyökük egymáshoz érjen, kik mosolyognak össze röpke, fényes mosollyal, hogy aztán kimérten csak odabiccentsenek egymásnak. Mise után elvonult Szűz Mária oltárához, gyújtott egy mécses. A dobozba, amelyre kétszáz forint volt kiírva, száz forintot dobott. Őt ne nézzék hülyének még egy templomban sem! Imádkozott a gyerekeiért, a jó termésért, az egészségéért és leghosszabban az édesanyjáért. Az ajtóban a pap még bőven osztotta áldását, udvariasan megkérdezte, javult-e a

mama állapota. Erzsébet lesütött szemmel, szégyenkezve mondta, hogy nem, sajnos még mindig semmi változás.

Majd egy sokkal szórakoztatóbb programja kezdődött a vasárnapnak: a piac. A legtöbb zöldségféle megtermett a kertben. Aprólékos, megelégedésre okot adó fejszámolással összegezte, mennyi pénzt spórolt ezen a héten. A sajátjánál szebb árukat alaposan szemrevételezte. Ha jóban volt az eladóval, pontról pontra kifaggatta a fajtáról, permetezési és öntözési szokásairól, ha rosszban, legyintett a pult irányába, mintegy távol tartva magától a bűnös aromákat, és nagy orrát ráncolva hangosan mondta az első szembejövőnek, aki akár csak egy óvatlan pillanatra is összefonta tekintetét az övével: biztosan génkezelt. Meglátva közeledését a tejespulthoz, Buga, a község egyetlen árusa, aki még mindig tejtermékek készítésével foglalkozik, és nem csak leadja a nyers tejet száztizenöt forintért, odaszólt feleségének, hogy jön, ő pedig a másik irányba indult el a pultból, tenni egy nagy, cigarettafüstös kört a piac körül. Tavaly, miután elég hangosan és szándékai szerint örökre elzavarta ezt a hírhedt öregasszonyt standjáról, Erzsébet feljelentette őt a piacfelügyelőségnél, akik kötelezték Bugát, hogy a továbbiakban is kiszolgáljon minden vevőt, aki fizet a portékáért. A feleség mosolya mögött összeszorította a fogát, s szemével jelezte Bugának, hogy siessen, de nagyon, Buga pedig megállapította, hogy jól döntött, amikor ezt a szelíd, csalé fogú teremtést vette el húsz éve, nem pedig a bögyös Verát. Erzsébet vércegorsasággal azonosított be minden terméket és a hozzájuk tartozó árakat, majd fél kiló tejfölt, fél kiló túró és tíz deka vaját kért, ahogyan mindig. Bugáné a pultra tette az árut, a csomagocskákat nyitva hagyva, majd csípőre tett kézzel nézte, ahogyan Erzsébet isten tudja honnan szerzett fekete orvosi táskáját kinyitja, faspatulával kenetet vesz a tejfölből, túróból és vajból, majd cseppentőjével mindegyikre egy-egy jódcseppet helyez. Értő módon ringatja kezében a kis porcelánaljat, néha ráfúj a jódra, hogy reakcióra készítse a keményítővel.

– Az isten szerelmére, Erzsike, meddig akarja még ezt a cirkuszt csinálni? Soha semmit sem talált még a tejfölünkben. Higgye már el, nincsen benne se liszt, se krumpli, se csiriz! Már nem azt a világot éljük!

Erre Erzsike hófehér konyharuhába tekerte a porcelántányért, és annyit válaszolt:

– Az ördög nem alszik.

Elpakolt és továbbállt. Mióta olvasta, hogy a mézet cukorsziruppal lehet dúsítani, fejét elfordítva ment el a méhész mellett, mert nem talált olyan módszert, amivel ellenőrizhette volna a termék minőségét. Bosszúságában inkább leszokott a mézről. Majd a jámbor hentes kitartóan, századszorra is elmagyarázta neki, hogy a bevérzés a húson nem a romlás jele, hanem annak, hogy hajdanán ennek az állatnak bizony vér keringett az ereiben. De Erzsébet ettől az előadástól még gyanúsabbnak találta azt az apró, vörös villámot, így lecövekelt, és addig nem mozdult, amíg nem kerestek neki egy tökéletesen ép darab húst, amelyből fél kilót vágatott le.

Hazaérve még mindig csak tíz óra volt. Fölébresztette férjét, akihez délig nem szólt. Meg egyezésük alapján hetente egyszer, szombat este annyit ihatott, amennyit akart. Ezért nem pörölhetett vele, csak hallgathatott. Negyvenéves megállapodásuknak nem volt határideje. Erzsébet persze remélte, hogy a fiatalon tett, akkor szükségszerű szerződés koruk előrehaladtával hatályon kívül helyezhető, de tudomásul kellett vennie, János a nőkről sokkal hamarabb leszokott, mint a pálinkáról.

János csoszogva, krárogva kezdett neki belső feszültségtől mentes, mégis fájdalmas vasárnap reggelének. Erzsike feltette a gulyást, dagasztás előtt kendőt kötött. Zsír olvasztott,

hagymát és pirospaprikát dinsztelt benne, megkente vele a tésztát, és föltekerte a kalácsot. Nyugtázta, hogy délre nem lesz ebéd.

Így bement üresen álló, harmadik szobájukba, amely már hetek óta készen állt vendége fogadására, és fölösleges simításokat végzett rajta. Hiába, a szoba vakítóan ragyogott, a tárgyak derékszögben, glédában, egyenesen álltak. A kisasztalon a horgolt terítő ráncai éppen tízcentinként vetettek fodrot, az egyszemélyes ágyon hívogatott a naponta felrázott párna és dunyha. A sarokban a virágállványon a fehér muskátli, a kála és a jázmin kiválóan érezte magát. A bézs fotelek támláján ugyanolyan margarétás horgolás terült el, mint az asztalon. Erzsébet nem mert sehova leülni, nehogy bármilyen részletet elrontson ormótlan teste lenyomatával. Mélyeket szívott a tisztítószér, az oltott mész és a virágok illatából. Próbálta ideképzelné az anyja semmihez sem hasonlítható szagát, amely emlékei szerint egyszerre volt édeskés és a sok munkától szúrós. Megnyugtató, tisztességes anyailata volt hajdan. Elrebegett egy imát a soha itt nem járt lakóért, és visszament a konyhába teríteni.

Ő rajzolt keresztet késsel a kalács hátuljára, mert férje csak temetéskor és házasságkötéskor ment templomba. Véleménye szerint a templomok erre vannak. János tudta, hogy a paprikás kalács a gulyás mellé egy jel. Nincsen vendégük, tudtával nem is lesz ma, elgondolkodott, hogy esetleg névnapja van-e, de úgy emlékezett, hogy talán nem, ezért számba véve házasságuk minőségét és hosszát, arra jutott, hogy Erzsébet akar tőle valamit. Másnapos agyát a kényelmesnél jobban megerőltetve sejtette is, hogy mit.

- Erzsi, én nem megyek veled holnap.
- Ki kérte, hogy velem gyere?!
- Tulajdonképpen senki. Finom a kalács.

Ezután némán ettek. János a kalács csücskét megtartotta, hogy azzal törölhesse ki a gulyásos tányért. Hogy az utolsó falat legyen a tökéletes.

- De miért nem jössz velem?
- Mert nekem ez kínos. Én még soha nem voltam bíróságon. Tisztességes ember nem jár bíróságra. Attól, hogy ott vagyok, olyan, mintha elkövettem volna valamit.
- Mi a felperesek vagyunk.
- Tudom, de így is... Anyádat perbe fogni?! Senki se hallott még ilyenről!
- Hogyne hallott volna! Az ügyvéd szerint manapság számtalan ilyen eset van. Teremtóm, én se akarom ezt tenni, hogy akarhatnám! De mit tegyek? Anyám nincsen a szép eszénél, és nem látja be. Nekem az a feladatom, hogy megóvjam a házát, a vagyont, azt, ahogyan emlékeznek rá a legtöbben. Tudtad, hogy ő volt az egyetlen nő, akit engedtek a téeszben kombájnt vezetni?

– Nem, nem tudtam – mondta János. Pedig tudta. Azt remélte, a felesége elkalandozik a múlt emlékeiben, mialatt ő a ropogós csücsöknek szentelheti figyelmét.

– Na látod! Ő egy elképesztően erős, dolgos, okos asszony volt, egyszerűen csak meghülyült a korral. Fáj, nem tudod, mennyire fáj, hogy így kell őt látnom, de követnünk kell a törvényt, és aszerint kell rá gyámságot szereznünk. Te nem így gondolod?

- De, persze.
- Akkor? Eljössz?
- Nem.

Erzsébet ezzel felállt az asztaltól, bement az anyja leendő szobájába, hogy megnyugodjon, János pedig lassan, kiélvezve az utolsó morzsáig, kitörölte a leves maradékát a kalácscsücsökkel.

Az okkersárga színű városi bírósággal szemben egy kis, elegáns park terült el. Justitia mérlegéből vékony vízfüggöny hullott alá, és nyugtatta meg minden kerek órakerék a szökőkút körül várakozókat. Hivatalos helyre nem illik előbb érkezni, késők pedig akár be se menjenek, így a nyolc pad rendszerint tele volt. Erzsébet fekete nadrágot öltött, fekete blúzzal, amiben temetésre járt. Fehér blúza enyhén átlátszott, amit az ő korában már minimum illetlenségnek tartott, kényelmetlenül fedetlennek érezte magát benne, ezért a legtöbbször feketében járt. Felkészülten érkezett. Volt nála víz, kétdecis üvegben hideg kávé, szőlő- és ánizsos cukorka, egy májkrémes kenyér, ha nagyon elhúzódná a tárgyalás. Justitia mérlegén megcsillant a napsütés, erről eszébe jutott, hogy egy gyors imát hozzá is intézhetne, hátha...

– Szervusz, Erzsike! – hasított a belső ima első szótagjába, mint egy válaszcsapás a pokolból.

– Szia, anya! – motyogta megsemmisülten. Aztán eszébe jutott, hogy ő az, akit épp megkísértenek, meggyengítenek, ezért megacélozta gyermeki szívét, és higgadtan folytatta:

– Nekünk most nem szabad beszélgetnünk.

– Istuka szerint?

– Az ügyvéd szerint.

Csak ne tenne föl ilyen logikus kérdéseket, gondolta Erzsébet, sokkal könnyebb lenne. Gyorsan végigpörgette magában az elmúlt időszak eseményeit, ami idehozta őket, így egy csapásra átlátott anyja személyén, barátságos, öreges hangján, és fölfedezte rajta a megbomlott elme jeleit. Festett haját, nejlonharisnyába bújtatott visszeres lábait, kényelmetlenül tűnő, balettos cipőjét és a szoknyához fölvert fehér selyemblúzt.

– Akkor, gondolom, bent találkozunk.

Azzal hátrafordult, és elment. Ezután Erzsébet inkább azon gondolkodott, az anyja hol várakozhat, ha nem itt. Remegő gyomorral lépett be az épületbe. Meglepődve tapasztalta, hogy az ajtó mögött, ahova bebocsátásra vártak, semmi esetre sem lehet rendes tárgyalóterem. A bíróság eldugott kis folyosóján várakoztak, az ügyvédjeik sehol, a keskeny bejáratokon pedig az emberek ugyanolyan merev, semmitmondó arccal jöttek ki, ahogyan bementek. Erzsébet megállapította, hogy itt nem illik kimutatni az örömet vagy veszteséget, és ezt jól a fejébe véste. Végül loholva érkezett meg az ügyvédje, Isti, aki sokszor elmondta már magáról, hogy ő még csak ügyvédjelölt, de mivel ez a cím értelemzavaró volt Erzsébet számára, továbbra is rendreutasítóan ügyvédurazta a szomszéd kölyköt, aki végül belenyugodott ideiglenes kinevezésébe.

– Csókolom, Elvira néni, csókolom, Erzsike néni! – hadarta, majd le is hajtotta a fejét, s nagy odafigyeléssel a papírjai közt kezdett lapozgatni, hogy szeme villanásával ne nyársalja fel Erzsike néni, aki ezzel az első csókolommal láthatóan nemigen értett egyet.

– Hogy tarthatják ilyen kis lyukakban a tárgyalást? – tette föl Erzsébet azt a kérdést, ami leginkább a szívét nyomta. Úgy érezte, lenézik a problémáját.

– Úgy, hogy ez nem tárgyalás, hanem meghallgatás, Erzsike néni. Itt döntenek el, hogy szükség van-e tárgyalásra – persze ezt Isti pont annyiszor elmondta már, mint az ügyvédjelölti dolgot, és valahol sejtette is, hogy az öregasszony a tárgyalás és a bírósági meghallgatás fogalmát is összemosza, de így is annyi időt töltött az isteni és emberi törvények különbségtételének magyarázatával, hogy néhány dolgot már fáradság miatt is homályban hagyott Erzsébet fekete-fehér gondolataiban. Nem így képzelte el az életét, amikor beadta jelentkezését a jogra. Egyébként is csak azért tette, mert Anca azt mondta neki, hogy ő

csak ügyvéddel vagy orvossal... a vér látványától elájult, így maradt a jog. Azóta, mondjuk, Anca szült gyereket kőművesnek, kamionsofőrnek, és Isti az öt év egyetem alatt a római jog mellett azt is kitanulta, hogy Anca inkább egy alfa-hímre gondolt, ami belőle a diplomája után sem lett, viszont legalább már Anca sem árasztotta magából a májusi eső illatát. Így azon kívül semmi különös nem történt, hogy belőle minden valószínűség szerint egy életre ügyvéd lesz.

A pici szobában csupán két nő ült. Középen, a súlyos íróasztal mögött egy hivatalból szigorú és egy szemüveges veréb a sarokban, nagy monitor előtt. Erzsébet igyekezett feldolgozni, hogy a bírónő, latolgatta a hír számára nyújtott előnyét vagy hátrányát, és már éppen arra jutott volna, hogy ez végeredményben szerencse, hiszen így jobban megértheti őt, amikor eljutott hozzá az a néhány végzetes szó.

– ... a gondnokság alá vételi eljárást bizonyítottság hiánya miatt lezárom.

– Hogy mondta? – szólta bele Erzsébet, figyelmen kívül hagyva azt a tényt, hogy a kis taknyos Isti szerint neki egyáltalán nem lenne szabad megszólalnia.

– Megszüntetem az eljárást.

– De miért?

– Ügyvédjelölt úr, kérem, legyen szíves az ügyfelének majd kint elmagyarázni, hogy ez mit jelent.

– Hozzám beszéljen, ne hozzám! Az anyja lehetnék! Hát nem érti? Az anyám bolond! Hozzám kell költöznie! Nekem kell gondoskodnom róla!

– Asszonyom. Nézze, átadjuk az ügyvédjének a szakértői vélemény másolatát, amely szerint az édesanyja tökéletesen ép elméjű. Nem indokolja semmi a gondnokság alá helyezését.

– Már hogy lenne épelméjű?! Hiszen kefé! Nyolcvannégy éves, és egy hetvenéves férfival baszik, mindenki tudja! Kérdezzen meg akárkit a faluban! – és ujjával mereven ülő anyjára mutatott. Elvira néni tartotta magát jó előre megfontolt szándékához, és egyetlen szót sem szólt. Pedig egyetlen lánya már mindent megtett, amit elképzelhetetlennek tartott, és azon kapta magát, hogy már nem is a lányát látja benne, akit kihordott, megszült és anyyi éven keresztül kitöltötte az élete minden percét, hanem egy nőt, aki olyan a szemében, mint bárki, mint akárki más a nyugdíjasklubból. És arra gondolt, hogy ezek szerint az orvostudománynak mégiscsak sikerülhetett megállítani az időt, csak nem harminc-negyven éves kor között, amikor ezt örömmel fogadná az ember, hanem hatvan és a halál között. Mindközben pedig figyelt, nagyon figyelt minden egyes szavára a bírónőnek, aki rájuk csupán futólag pillantott, a hozzájuk intézett mondatok is csupán udvarias biccentéssel kezdődtek, de szemkontaktust kizárólag Istukával tartott fönny, aki tíz évvel ezelőttig minden anyák napjára tőle lopta az orgonát. A mondatokat elismételte magában, hogy pontosan felszívódjék a szavak értelme, mégsem kapta meg az áhított választ a kérdésre, ami felbolydult élete minden percét átszötte: hogy tulajdonképpen ő most bűnös dolgot cselekszik-e. Az emberek lassan beszéltek hozzá, túlon túl udvariasan, már-már mentegetőzve, nem hozták szóba a szerelemhez nem méltó korában beköszönő szerelmet, sem Erzsikét. Mint ha nem is hallottak volna erről az egész históriáról. És minekutána Ferin kívül – aki talán maga is örült volt, hiszen sokszor elmagyarázta neki, hogy semmi különös nincs abban, amit tesznek – mindenki ugyanezt a kimért, artikulált, egyszerű mondatokkal magyarázó hangnemet használta vele szemben, elbizonytalanodott. Lehet, hogy csak nem vette ész-

re leépülését, aminek köszönhetően ez a kései boldogság sem valódi, csak meszes, öreg agyának játéka? Ezért a tőle telhető legnagyobb őszinteséggel beszélt a kirendelt pszichológussal. Néhány válasz megfogalmazásával sehogyan sem boldogult, de addig erőltette, amíg úgy nem érezte, ennél pontosabban képtelen szavakba önteni azt, amit érez és gondol. És már akkor, ott, annak a két és fél óras megbeszélésnek a végén azt mondta neki a doktor, hogy nyugodjon meg, néni, magának minden kereke a helyén van, de azt már ő sem mondta, hogy ne lenne bűnös.

– Ön mikor, hol és kivel szeretkezett utoljára? – szegezte Erzsébetre tekintetét a bírónő. Erzsébet hitetlenkedve kapkodott levegőért, nézett jobbra, majd balra, de senki nem fordult felé ezen a sótlan nőn kívül, aki ezeket a förtelmes szavakat is ugyanolyan egykedvűen ejtette ki, ahogyan az összes többi. Illetve még valaki nyíltan figyelt, a monitor előtt ülő veréb mereven a száját nézte, míg ujjait a billentyűzeten tartotta.

– Hogyan? Hát, maga, maga nem tehet fel nekem ilyen kérdést!

– Így van. Menjenek! – hessegetett a kezével a bíró, mintha legyeket hajtana ki. Minden perc számít. Ma megint az autójában fog szendvicset ebédelni, hogy a botfűlű fiát zongoraórára vigye, és visszaérjen egy bosszantóan fölösleges békítő tárgyalásra. Persze megmondhatná a gyerekeknek, hogy menjen inkább gitározni délutánonként, hisz az ő tehetségének végeredményben tök mindegy, de a férje megtiltotta, mert így gát vagy mi a túró keletkezne a gyerek kreatív gondolkodásában. Hülye pszichológus. De ma este talán megint elő lehetne venni a témát, mérlegelte. A legyek legalább hallgattak rá, összekapkodták holmijukat, és zavarodottan kiszállingóztak az ajtón.

Szabó Péterné született Szalai Erzsébet vasárnap hét óra negyvenötök már a templom bejáratánál toporgott, de csak ötvenkor nyitotta ki a plébános. Leült a helyére, amit sajnos csak ő tartott a helyének. Mise után elvonult Szűz Mária oltárához, gyújtott egy mécses. A dobozba, amelyre kétszáz forint volt kiírva, száz forintot dobott. Imádkozott a gyerekeiért, a jó termésért, az egészségéért és leghosszabban az édesanyjáért. Az ajtóban a pap még bőven osztotta áldását, udvariasan megkérdezte, javult-e a mama állapota. Erzsébet lesütött szemmel mondta, hogy nem, sajnos elhalálozott, ezért gyászmisét szeretne mondatni az elhunyt lelki üdvéért.

